

یک قرن و نیم همراهی تجار

((تاریخچه اتاق بازرگانی هرمزگان))



گردآورنده

مهندس علی کمالی زاده



سرشناسه	: کمالی زاده، علی، ۱۳۵۴
عنوان و نام پدیدآور	: یک قرن و نیم همراهی تجار، تاریخچه اتاق بازرگانی هرمزگان / تألیف علی کمالی زاده
مشخصات نشر	: تهران، آرون، ۱۴۰۳
مشخصات ظاهری	: ۶۱۰ ص.
شابک	: ۹۷۸ - ۶۲۲ - ۷۷۳۵ - ۲۴ - ۶
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
یادداشت	: این اثر با حمایت مالی و معنوی اتاق بازرگانی، صنایع و کشاورزی هرمزگان به چاپ رسیده است.
موضوع	: اتاق بازرگانی هرمزگان، تاریخ
رده بندی کنگره	: HF ۳۳۱
رده بندی دیویی	: ۳۸۱ / ۰۶۰۵۵۷۳۲
شماره کتابخانه ملی	: ۸۴۸۲۹۳۷

این اثر با حمایت مالی و معنوی اتاق بازرگانی، صنایع و کشاورزی هرمزگان به چاپ رسیده است.

بندر عباس، میدان شهدا (یادبود)، بلوار پاسداران، اتاق بازرگانی صنایع، معادن و کشاورزی هرمزگان

کد پستی ۷۹۱۳۷۱۴۵۹۶

تلفن ۳۳۴۵۵۳۲۴۰ - ۳۱۹۹۹۰۱۹ - ۳۱۹۹۰۰۰۰ - ۰۷۶ - دورنگار ۳۳۴۵۳۰۰۶ - ۰۷۶

پست الکترونیکی bnrdccim@gmail.com صفحه الکترونیکی www.bndccim.com

یک قرن و نیم همراهی تجار

تاریخچه اتاق بازرگانی هرمزگان

مؤلف: علی کمالی زاده

ناشر: انتشارات آرون

چاپ ششم: ۱۴۰۳

چاپ آرون: ۲۰۰۰ نسخه

۵۹۰،۰۰۰ تومان

نشانی: میدان انقلاب، خیابان ۱۲ فروردین، خیابان وحید نظری

نرسیده به خیابان منیری جاوید، پلاک ۱۰۵، واحد ۳، تلفن: ۵۱ - ۶۶۹۶۲۸۵۰

ایمیل: arvannashr@yahoo.com وبسایت: www.arvannashr.ir

۹۷۸ - ۶۲۲ - ۷۷۳۵ - ۲۴ - ۶



فرهیخته ارجمند

با سلام و احترام

امروز نام و چهره‌های زیادی بر تارک تجارت و دریانوردی خلیج فارس می‌درخشد افرادی که با تلاش و همت خود نه تنها رونق‌بخش تجارت استان بوده‌اند بلکه سبب غنای بالای تاریخ و دریانوردی و تجارت هرمزگان شده‌اند. به حکم ادب و به رسم یادبود کتاب یک قرن و نیم همراهی تجار (تاریخچه اتاق بازرگانی هرمزگان) تقدیم حضورتان می‌گردد. امید است این سند رهگشا و سرآغاز گسترده‌تر از حضور اثربخش مردمان این دیار و سندی مکتوب ارفاق‌های مهم و گسترده هرمزگانی‌ها در اقتصاد ملی تلقی گردد.

محمد رضا صفا

رئیس اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی هرمزگان

فهرست مطالب

۱۱	پیشگفتار
۱۳	مقدمه
۱۷	فصل اول (وضعیت اقتصادی هرمزگان)
۱۸	موقعیت جغرافیایی هرمزگان
۱۹	صنایع بندرعباس
۲۲	فرودگاه بندرعباس
۲۳	اسکله بندرعباس
۲۵	گمرک بندرعباس
۲۸	راههای تجاری
۳۰	بندرعباس در دوره صفویه و قاجار
۳۷	تجارتخانه‌های خارجی در بندرعباس در دوره صفویه
۴۱	شهرهای هرمزگان در دوره صفویه و قاجار
۴۵	قرارنامهچه حمال‌باشی بندرعباس (سال ۱۲۹۲ ش)
۷۳	فصل دوم (تاریخچه اتاق بازرگانی)
۷۴	تاریخچه بازرگانی ایران
۹۰	اتاق تجارت ایران
۹۲	قوانین اتاق بازرگانی
۹۶	بودجه اتاق بازرگانی
۱۰۱	عضویت در اتاق بازرگانی
۱۰۳	ارکان اتاق بازرگانی
۱۰۷	فدراسیون اتاق‌های بازرگانی
۱۱۲	نمایندگان اتاق بازرگانی در اتاق ایران
۱۱۴	اتاق بازرگانی بندرلنگه
۱۱۸	اتاق بازرگانی بندرعباس
۱۳۹	اتاق بازرگانی، صنایع و معادن بندرعباس
۱۶۰	فعالیت‌های اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی بندرعباس
۱۶۵	مکان اتاق بازرگانی بندرعباس

۱۶۶.....	آرم اتاق بازرگانی بندرعباس.....
۱۶۸.....	نماینده‌گی اتاق در شهرستان‌های هرمزگان.....
۱۷۰.....	نماینده‌گی اتاق در کشورهای خارجی.....
۱۷۳.....	اتاق بازرگانی و مشارکت در امور خیریه.....
۲۰۱.....	نمایندگان مجله اتاق تجارت.....
۲۰۹.....	فصل سوم (صور تجلسات و گزارش)
۲۱۰.....	صور تجلسات و گزارش‌های اتاق بازرگانی بندرعباس.....
۲۱۰.....	صور تجلسه راجع به تشکیل شرکت سهامی صادرات بندرعباس.....
۲۱۱.....	صور تجلسه انتخابات هیأت‌رئیس دوره دوم اتاق.....
۲۱۱.....	صور تجلسه راجع به تشکیل شرکت سهامی صادرات.....
۲۱۲.....	صور تجلسه تعیین سهام شرکت ساختمانی و شرکت کشتیرانی.....
۲۱۲.....	صور تجلسه مکاتبات شرکت سهامی صادرات.....
۲۱۳.....	صور تجلسه صدور خرما، تهیه پاپیه و لباس.....
۲۱۳.....	گزارش جشن اتاق تجارت.....
۲۱۵.....	صور تجلسه تقاضای تشکیل شرکت خربز و خشکبار.....
۲۱۵.....	صور تجلسه خرید سهام شرکت خشکبار.....
۲۱۶.....	صور تجلسه تعیین نرخ خرما.....
۲۱۷.....	صور تجلسه اداره آمار و ثبت احوال و امور جاری.....
۲۱۸.....	صور تجلسه صدور فرش و سهام شرکت سهامی خشکبار.....
۲۱۸.....	صور تجلسه عضویت اتاق تجارت.....
۲۱۸.....	صور تجلسه دارندگان سهام شرکت سهامی خشکبار.....
۲۱۹.....	صور تجلسه صدور پوست و بیمه اموال.....
۲۱۹.....	صور تجلسه تأسیس شرکت سهامی توتون و سیگار و امور جاری.....
۲۲۰.....	صور تجلسه انتخابات هیأت‌رئیس اتاق.....
۲۲۲.....	گزارش تلگراف از عباسی در خصوص شکر و چای وارداتی.....
۲۲۳.....	مکاتبات با اداره گمرک در خصوص سخت‌گیری‌های بازرگانی.....
۲۲۳.....	صور تجلسه تعیین اعضای اتاق بازرگانی.....
۲۲۴.....	صور تجلسه مبادلات کالاهای بازرگانی.....
۲۲۵.....	صور تجلسه کنسرو سازی و قماش.....
۲۲۶.....	صور تجلسه کنسرو سازی و مواد خام دامی.....
۲۲۶.....	صور تجلسه صید ماهی و تأسیسات کنسرو.....
۲۲۷.....	صور تجلسه نامه گمرک در خصوص آزادی برنج و روغن و امور جاری.....
۲۲۸.....	صور تجلسه سهمیه ورود کالا.....
۲۲۸.....	صور تجلسه بودجه سال ۱۳۳۵ و نرخ کرایه کشتی.....

- ۲۲۹ صورتجلسه ترخیص کالا و بسته‌بندی چای
- ۲۳۰ گزارش شکایت از قاچاقچیان و خرابی اسکله
- ۲۳۰ صورتجلسه تهیه چای و کنسرو ماهی
- ۲۳۲ صورتجلسه مبادلات مرزی
- ۲۳۲ گزارش تعمیر اسکله، بسته بندی چای و مطالبه‌های گمرکی
- ۲۳۶ گزارش جلوگیری از قاچاق چای
- ۲۳۶ گزارش معافیت قند و شکر از سود بازرگانی
- ۲۳۷ صورتجلسه صادرات خارک میناب، چای و مبادلات مرزی
- ۲۳۸ صورتجلسه شکایت بازرگانان از رفتار اداره گمرک
- ۲۳۹ صورتجلسه صادرات و واردات به کشورهای خارجه
- ۲۴۰ صورتجلسه بودجه سال ۱۳۳۶ و شرکت سهامی بیمه
- ۲۴۱ گزارش تجار بندرعباس راجع به تصویب نامه چای
- ۲۴۱ صورتجلسه مجمع عمومی بازرگانان خریب مالیاتی
- ۲۴۲ صورتجلسه صدور جو و خارک میناب
- ۲۴۲ صورتجلسه لزوم تشکیل اتحادیه صادرات و عوارض شهرداری
- ۲۴۳ صورتجلسه تعیین وام به بخش‌های کشاورزی، صنایع و معادن
- ۲۴۵ صورتجلسه تعیین وام و نامه اتاق بازرگانی اصطفا
- ۲۴۵ صورتجلسه قانون جدید ارز و وظایف اتاق بازرگانی
- ۲۴۶ صورتجلسه رفع اختلاف در خصوص حمل خاک سرخ
- ۲۴۸ گزارش تهیه قند از خرماي جنوب
- ۲۴۸ صورتجلسه تجدید نظر در مبادلات کالاهای مرزی
- ۲۴۹ صورتجلسه افتتاح هشتمین دوره اتاق
- ۲۴۹ صورتجلسه انتخابات هیأت‌رئیس اتاق
- ۲۵۰ صورتجلسه تعیین نرخ حمل کالا
- ۲۵۰ صورتجلسه بودجه سال ۱۳۵۲ و حق صدور گواهی مبدأ
- ۲۵۰ صورتجلسه تأسیس کارخانه سیمان بندرعباس
- ۲۵۱ صورتجلسه مشکلات اداره بندر
- ۲۵۱ صورتجلسه لزوم تأسیس مجتمع صنعتی خرما و مرکبات
- ۲۵۲ صورتجلسه عضویت انجمن انتخابات اتاق ایران
- ۲۵۲ صورتجلسه کمک به انجمن دیابت و کمبود امکانات اداره بندر
- ۲۵۳ صورتجلسه اداره بندر و کشتیرانی
- ۲۵۴ صورتجلسه تخلیه و بارگیری و یادی از سدیدالسلطنه
- ۲۵۴ گزارش سخنرانی آقای محمد بدری سال ۱۳۴۵
- ۲۵۸ گزارش سخنرانی آقای محمد بدری سال ۱۳۴۷

۲۶۴.....	گزارش سخنرانی آقای محمد بدری (نایب‌رئیس اتاق بازرگانی بندرعباس)
۲۶۹.....	صور تجلسه تشکیل انبارهای عمومی
۲۷۰.....	صور تجلسه مشکلات کشاورزان و حق عضویت اتاق و اتحادیه حق‌العمل کاران
۲۷۱.....	صور تجلسه خرید لیمو ترش میناب و رفع نواقصات اداره کل بنادر
۲۷۲.....	صور تجلسه ارسال بسته و اختلاف در وزن و تعداد بسته‌ها
۲۷۵.....	صور تجلسه کمیته مبارزه با گران‌فروشی
۲۷۶.....	صور تجلسه کمیته کنترل بر قیمت‌ها
۲۷۷.....	صور تجلسه صدور کارت بازرگانی
۲۷۸.....	صور تجلسه آمار عمده‌فروشی کالاها و اقدامات کمیته اجرایی
۲۷۹.....	صور تجلسه حمل کالاهای تجاری و تنظیم بودجه سال ۱۳۵۵
۲۸۱.....	صور تجلسه بنگاه تخلیه و بارگیری دریایی و صدور کارت پیلهوری
۲۸۲.....	صور تجلسه کندی کار در اداره بندر
۲۸۴.....	صور تجلسه بررسی مشکلات و مسائل بندری
۲۸۶.....	صور تجلسه تعمیر سقف ساختمان اتاق بازرگانی
۲۸۷.....	صور تجلسه تخلیه و بارگیری در انبار قدیم
۲۸۸.....	صور تجلسه واگذاری زمین به اتاق بازرگانی ترخیص کالا
۲۹۰.....	صور تجلسه کارخانه سیمان و تشکیل بانک وام محلی
۲۹۱.....	صور تجلسه هزینه باربری و کمیسیون قیمت‌گذاری کالاها
۲۹۳.....	صور تجلسه هزینه باربری و بارگیری کالاهای صادراتی
۲۹۵.....	صور تجلسه هزینه انبار داری و خسارت به کالاهای صادراتی
۲۹۷.....	صور تجلسه تکمیل پرسشنامه از طرف صاحبان صنایع
۲۹۸.....	صور تجلسه تکمیل پرسشنامه صاحبان صنایع و تأخیر نامه‌های پستی
۲۹۹.....	صور تجلسه مالیات‌های گزاف و آموزش نانوایی‌ها
۳۰۰.....	صور تجلسه تسهیل امور تجاری و حق انبارداری و توزیع امانات پستی
۳۰۱.....	صور تجلسه سیمان وارداتی و مالیات دارایی میناب
۳۰۳.....	صور تجلسه کاهش تشریفات گمرکی و همکاری اداره حفظ نباتات
۳۰۵.....	صور تجلسه ترخیص کالا در گمرک، جلوگیری از فساد کالا
۳۰۷.....	صور تجلسه مالیات، پروانه کسب و کاهش تشریفات گمرکی
۳۰۸.....	صور تجلسه انتخاب هیأت داوری و ضریب مالیاتی
۳۰۹.....	صور تجلسه عدم صدور کارت بازرگانی و اسامی نمایندگان اتاق
۳۱۰.....	صور تجلسه بودجه اتاق بازرگانی و مقدمات شروع ساختمان
۳۱۲.....	صور تجلسه ساختمان اتاق بازرگانی و گزارش بازاریابی
۳۱۳.....	صور تجلسه حضور پیمانکاران احداث ساختمان اتاق بازرگانی
۳۱۴.....	صور تجلسه تشکیل کمیسیون ساختمان

۳۱۵	صورتجلسه بسته‌بندی کالا و معرفی نماینده اتاق بازرگانی
۳۱۷	صورتجلسه تصویب اعتبار سال ۱۳۵۷ و کمیسیون ساختمان اتاق
۳۱۸	صورتجلسه برنامه بانک اعتبار صنعتی و صدور و اجازه ورود بذر
۳۲۰	صورتجلسه تودیع آقای صالح زاده مدیر کل اداره بازرگانی
۳۲۰	صورتجلسه تراکم کالا در انبارهای بنادر و تصویب بودجه سال ۱۳۵۷
۳۲۲	صورتجلسه شناسنامه کارگری و فروشندگان آهن آلات و لوازم لوله‌کشی
۳۲۴	صورتجلسه موضوع ایجاد کارخانه الکل سازی و دکمه‌سازی در میناب
۳۲۶	صورتجلسه ورود ۵ هزار تن برنج
۳۲۷	صورتجلسه مقررات عمومی صادرات و واردات و موضوع توزیع برنج
۳۳۰	صورتجلسه پرداخت مطالبه شرکت پاچکو
۳۳۱	صورتجلسه درصد حق‌العمل کاران و مطالبه به ناظر ساختمان
۳۳۳	فصل چهارم (رؤسای اتاق بازرگانی بندرعباس)
۳۳۴	زندگینامه رؤسای اتاق بازرگانی بندرعباس
۳۳۶	شیخ احمد گله‌داری
۳۳۹	حاج مختار مشیردوانی
۳۴۲	میرشمس‌الدین شمس
۳۴۳	آقا احمد گله‌داری
۳۴۵	میرحاجی صدیق
۳۴۷	محمد بدری
۳۴۹	محمد رسول صباغی‌زاده
۳۵۰	عبدالله باغستانی
۳۵۲	عبدالعزیز امیرزاده شمس
۳۵۴	محمدامین صباغی‌زاده
۳۵۵	محمد رضا صفا
۳۵۷	فصل پنجم (اسناد اتاق بازرگانی بندرعباس)
۳۵۸	اسناد اتاق بازرگانی بندرعباس
۶۰۶	منابع و مأخذ

پیشگفتار

گفتن، نوشتن، روایت و مستندسازی تاریخچه تجارت و تعاملات بازرگانی منطقه هرمزگان، موضوعی دشوار و خواهان صرف مطالعه و پژوهش های فراوان است چرا که این وضعیت تاریخی پیوسته و مداوم ویشه در قرن ها تلاش و ممارست ساحل نشینان هرمزگانی دارد که از یک طرف شاهد تلاش های دریانوردان و تاجران و بازرگانان خود بوده و از طرفی به عنوان پاسبانان دروازه تجاری کشور همواره بازرگانانی از مناطق جنوبی کشور را میزبانی کرده که امروزه برخی از این چهره ها، برخاسته برای جامعه تجاری بازرگانی استان و حتی کشور شناخته شده و برخی ها نیز در لابلای کتب صفحات تاریخی کمتر مورد توجه قرار گرفته اند.

بررسی تاریخ تجاری بازرگانی هرمزگان از یک سو نیازمند کنکاش دقیق در زندگی کاری و فعالیتی نامداران این عرصه در نوار ساحلی و پهنه تاریخی است و از سوی دیگر نیازمند شناخت شبکه بهم پیوسته تجاری بازرگانی است که همواره با این خطه ساحلی از کشور در تبادل و تعامل بوده؛ این نوع و سطح از تجارت اغلب نه تنها توسعه بخش تجارت در جنوب سرزمین ایران کهن و به ویژه هرمزگان شده بلکه حوزه تجارت بندر کشورهای جنوبی و حتی افریقا تا بنادر شمالی اقیانوس هند را نیز تحت تاثیر قرار داده است، کما اینکه امروز کمتر بندرگاه و لنگرگاه هایی در محدوده آبهای خلیج فارس و حتی آبهای شمالی اقیانوس هند را می توان یافت که در آن نام نیکی از دریانوردان، تاجران و بازرگانان هرمزگانی و جنوب ایران بجا نمانده باشد.

امروز نام چهره هایی همانند شیخ احمد گله داری، حاج مختار مشیردوانی، آقا احمد گله داری، میرشمس الدین شمس و بر تارک حوزه تجارت و بازرگانی خلیج فارس می درخشد، افرادی که با تلاش و همت خود نه تنها رونق بخش این حوزه کلیدی و حیاتی و برقراری ارتباط این سرزمین با دنیای خارج شده اند بلکه با تامین مایحتاج و از طرفی زنده نگه داشتن

چرخ صادرات سبب بقا اقتصاد، معرفی فرهنگ و هنر و سختکوشی ایرانیان در بعد تولید و صنعت به مشتریان خود در آن سوی دریای پارس شده‌اند.

مرکزگونه بودن شهرهایی همانند بندرلنگه، بندرعباس، گاویندی، مقام، کنگ، تیاب و ... در تعاملات تجاری و قرار داشتن این بنادر در میان راه دسترسی و ترددی بنادر کشورهای جنوبی، آفریقا و سواحل شبه قاره هند با سرزمین ایران و کشورهای فرادست، سبب غنای بالای تاریخ دریانوردی و تجارت هرمزگان شده است. از این روست که ما در اتاق بازرگانی هرمزگان با درک این وضعیت و اشراف به تاریخ تجارت استان، سعی کرده‌ایم که بتوانیم در این مجال بخشی از تاریخچه، اشخاص و سایر رویدادها در حوزه مورد نظر را با هدف معرفی و استفاده آیندگان به شکل مکتوب دریاوریم.

اتاق بازرگانی هرمزگان بر خود لازم دانسته و می‌داند با مستندسازی و گردآوری اسناد و مدارک تاریخی به سهم خود بخشی از تاریخ پرفراز و نشیب بازرگانی و تجارت استان را برای مطالعه علاقه افراد علاقه‌مند در دسترس قرار دهد. ما در اتاق بازرگانی هرمزگان با توجه به اهمیت پیشینه تاریخی این استان در حوزه تجارت دریانوردی معتقدیم که استان باید به سمت تهیه یک بانک اطلاعاتی جامع مربوط به تاریخ و پیشینه تجارت و بازرگانی هرمزگان گام برداشته کما اینکه ما در اتاق بازرگانی در حد توان حمایت‌هایی لازم از این طرح را در کنار سایر دستگاه‌ها می‌توانیم به عمل آوریم.

در پایان جا دارد از تلاش و کوشش تمام پیشکسوتان این عرصه که همواره برای اعتلای نام هرمزگان در عرصه‌های اقتصادی تلاش کرده‌اند، به نمایندگی از فعالان اقتصادی قدردانی نماییم و امید است توانسته باشیم با انتشار این تاریخچه پرافتخار بخشی کوچکی از دین خود را به گذشتگان و ادامه دهندگان این مسیر ادا کنیم.

محمد رضا صفا

رئیس اتاق بازرگانی صنایع معادن و کشاورزی هرمزگان

مقدمه

بنام خالق هستی؛ در سال ۱۲۶۲ ش، نماینده فعال هیأت تجار تهران، امین‌الضرب، توانست با حمایت جمعی از بازرگانان، نظر موافق ناصرالدین‌شاه را برای تشکیل مجلس وکلای تجار ایران جلب کند و شاه هم در تاریخ ۱۵/۵/۱۲۶۳ ش، اساس‌نامه این مجلس را تأیید کرد. مجلس وکلای تجار ایران که به‌اختصار آن را مجلس تجارت هم می‌گفتند، دستگاهی اقتصادی، با صلاحیت حقوقی و مقام تطبیق‌کننده بخشی از برنامه‌های پیشرفت اقتصادی و توسعه بازرگانی خارجی بود و از نظر قضایی، محکمه تجارت را به‌عهده داشت. ۱۶ مجلس در سراسر کشور تأسیس شد که مجلس وکلای تجار بندرعباس و مجلس وکلای تجار بندرلنگه از جمله شهرهایی بودند که در سال ۱۲۶۳ ش، تأسیس شدند. در سال ۱۲۹۸ ش، اتحادیه تجار بندرعباس تأسیس شد. با تشکیل اتاق بازرگانی در تهران در سال ۱۳۰۵ و پس از آن تصویب اتاق‌های دیگر شهرستان‌ها در سال‌های ۱۳۱۰ و ۱۳۱۱ بیشتر شهرستان‌های کوچک و بزرگ ایران دارای اتاق بازرگانی شدند. در سال ۱۳۱۴ کلیه اتاق‌های بازرگانی کشور منحل شدند و فقط ۱۶ اتاق به فعالیت خود ادامه دادند که در شهرهای مهم بزرگ واقع شده بودند. اتاق بازرگانی بندرعباس و اتاق بازرگانی بندرلنگه از جمله این اتاق‌ها بودند که در سال ۱۳۱۱، در هیأت وزرا تصویب و شروع به فعالیت نمودند.

از تأسیس اتاق بازرگانی بندرعباس با عنوان مجلس وکلای تجار بندرعباس در سال ۱۲۶۳ ش، اتحادیه تجار بندرعباس (سال ۱۲۸۸) و اتاق تجارت بندرعباس (سال ۱۳۱۱) تاکنون ۱۳۸ سال از عمر این نهاد اقتصادی در بندرعباس می‌گذرد. از طرفی، افراد زیادی در این اتاق به‌عنوان هیأت‌رئیس و اعضای هیأت‌نمایندگان و نیز با سمت دبیرکلی خدمت کرده‌اند. هدف همه آنان، فعالیت در بخش خصوصی و اصولاً هدف اصلی اتاق در همه دوره‌ها، پیشرفت در امور بازرگانی و صنعت و معدن بوده است، بیشتر افراد در گذشته‌اند و برخی نیز هنوز در قید

حیات‌اند و به‌قدر دانش و توانایی خود در این عرصه خدمت می‌کنند. کتابی که فرا روی شماست حاصل تلاش و پشتکار برخی از کارشناسان می‌باشد که در این اثر تلاش گردیده، ضمن توجه به تجارت در هرمزگان، اتاق تجارت بندرعباس معرفی شود. تاکنون تألیفات متعددی در زمینه‌های سوابق اقتصادی، سیاسی، تاریخی، فرهنگی و اجتماعی شهر بندرعباس توسط نویسندگان بزرگوار استان تألیف و منتشر شده که هر کدام به‌نوبه خود سهم به‌سزایی در شناساندن و آشنا نمودن علاقمندان به شهر بندرعباس داشته است. با این وجود لازم گردید، کتابی تدوین گردد که تا حدودی هم بتواند پاسخگوی نیاز علاقمندان و پژوهشگران به مطالعه تاریخیچه اتاق بازرگانی بندرعباس باشد. لذا بدین منظور این کتاب، تألیف و تدوین شده تا برای خوانندگان به‌خصوص اهل علم مفید باشد. این کتاب جرعه‌ای از فعالیت‌های تجار هرمزگان و به‌خصوص شهر بندرعباس می‌باشد و کلیه آمار و اطلاعات به‌دست آمده از تعدادی کتب، مجلات اتاق بازرگانی، روزنامه‌های اطلاعات، گزارش‌ها و عملکردهای اتاق می‌باشد. تصاویر تعدادی از تجار نیز، از استاد منصور نعتی، محمد طیب انصاری، بایگانی اتاق، کتاب سدیدالسلطنه، کتاب حسین نوربخش و خانواده ختم تجار دریافت شده است.

هدف اصلی از تهیه این کتاب، معرفی تاریخیچه اتاق بازرگانی بندرعباس می‌باشد اما به‌نوعی قبل از معرفی اتاق، باید تجارت در هرمزگان و بندرعباس را به‌صورت خلاصه معرفی کرد. نویسندگان و مؤلفان بزرگی همچون سدیدالسلطنه کبابی، احمد اقتداری، احمد سایانی، حسین نوربخش، احمد بازماندگان، ویلم فلور و خیلی از نویسندگان عزیز دیگر، تجارت در هرمزگان را به‌خوبی معرفی نموده‌اند، ولی در خصوص اتاق بازرگانی بندرعباس تاکنون کتابی تألیف نشده است. اتاق بازرگانی را نمی‌توان بدون تاریخ تجارت هرمزگان معرفی کرد و از آنجا که اتاق بازرگانی، تجارت، صادرات و واردات مکمل و وابسته هم هستند، بدین منظور جملاتی کوتاه از تاریخ تجارت در هرمزگان از دیدگاه نویسندگان بزرگ و ارزشمند اشاره می‌شود. لذا فصل اول آن مربوط وضعیت اقتصادی هرمزگان، فصل دوم مربوط به تاریخیچه اتاق بازرگانی، فصل سوم مربوط به صورت جلسات و گزارش‌های اتاق، فصل چهارم مربوط به زندگی‌نامه رؤسای اتاق و فصل پنجم مربوط به اسناد اتاق می‌باشد.

مع‌الوصف، این کتاب علی‌رغم تلاش وافر دربرگیرنده تمامی فراز و نشیب‌های اتاق هرمزگان نیست و دارای نقایص و کمی و کاستی‌هایی است که به‌مصدق شعر زیر:

آب دریا را گر نتوان کشید هم به قدر تشنگی باید چشید

خدا را شاکرم که فرصتی دیگر به من عطا نمود تا کتاب اتاق را چاپ مجدد نمایم و از بذل و توجه جناب آقای مهندس محمدرضا صفا بخاطر عشق و علاقه ایشان به تاریخ و سرگذشت استان به خصوص تاریخچه اتاق بازرگانی تشکر می‌کنم که اگر حمایت ایشان نبود چاپ این کتاب سرانجامی نداشت. از طرفی از تلاش و همت رؤسا و دبیران سابق و دوستان عزیز در واحدهای مختلف اتاق بازرگانی هرمزگان بخصوص سرکار خانم شیما کریمی و خانم شیرین زارعی در جهت کمک به تدوین این کتاب، قدردانی ویژه می‌شود. همچنین از همه اعضای محترم هیأت نمایندگان دوره دهم اتاق بازرگانی که با درک اهمیت موضوع، اطلاعاتی را برای نشر در اختیار اینجانب گذارده‌اند، سپاسگزاری می‌نمایم. از خانواده‌های محترم؛ شمس، بدری، فریدون گله داری، احمد و محمد شریف صدیق، بهرام باغستانی و عبدالعزیز و بهناز امیرزاده شمس کمال تشکر دارم. امید است در سایه تلاش و مشارکت همه اعضای هیأت نمایندگان اتاق هرمزگان، شاهد اثربخشی بیشتر ریش این اتاق در اقتصاد هرمزگان به‌ویژه کشور اسلامی ایران باشیم.

از سروران گرامی، آقایان دکتر شهریار مشیری، احمد سایبانی، سیدعلی حسینی، محمد طیب انصاری، عبدالحمید سعیدیان و خانم‌ها گوهرتاج پژمان و ماندانا سایبانی، آقای پویان مهر (مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی) و خانم مرادعلیان (مرکز اسناد ملی ایران) به جهت همکاری در تهیه مطالب و تصاویر تشکر می‌کنم.

با تقدیم احترام، علی کمالی‌زاده

Alikamalizadeh۱۹۹۷@gmail.com